

19.03.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**19 Mart 2024
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

19 Mart 2024 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARLARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2024/74, 75, 76, 77)

TEBLİĞLER

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2024/9)
- İthalattan Süreli Men Hakkında Tebliğ (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2024/31)
- Karayolu Dışında Kullanılan Hareketli Makinaların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2024/2)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2024/35)
- Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 28/12/2023 Tarihli ve E: 2023/198, K: 2023/225 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 28/12/2023 Tarihli ve E: 2023/199, K: 2023/226 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 28/12/2023 Tarihli ve E: 2020/68, K: 2023/230 Sayılı Kararı

YARGITAY KARARLARI

- Yargıtay 2, 9 ve 11. Hukuk Dairelerine Ait Kararlar

Buğday fiyatlarında ‘arz fazlası’ krizinin ayak sesleri geliyor

Dünyada buğday fiyatları 200 doların altına gerilirken, Türkiye ise 2024 sezonuna yüksek stokla giriyor. İklim şartlarının iyi geçmesi durumunda rekoltenin yüksek olacağı ve bu defa da bolluğun fiyatlar üzerinde olumsuz etki yapacağı belirtiliyor.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Dünyada tahıl ambarı olarak nitelendiren Karadeniz havzasında buğday fiyatların yüksek stok ve yeni hasat sezonunda beklenen üretim artışının etkisiyle 2020 yılı seviyesi olan 200 doların altına gördü.

Üretici ülkelerdeki yüksek stokların ve yeni hasat sezonunda beklenen üretim artışının fiyatlarda düşüşü tetiklediğini belirten sektör temsilcileri, Türkiye’de iklimsel şartların iyi gitmesi, Toprak Mahsulleri Ofisi’nin (TMO) yüksek stok devri ve üretimdeki artışla oluşacak arz fazlasıyla yeni bir krizin oluşması bekleniyor.

Fiyatların son dönemde gerilemesine temel neden olarak alıcı ve satıcı ülkelerdeki yüksek devir stoklarının yanı sıra yeni hasat ile beklenen yüksek üretim rekoltesi gösteriliyor.

Temsilcileri, Türkiye’de yüksek girdi maliyetlerinden dolayı buğday fiyatlarının dünyanın üzerinde olacağını belirtiyorlar. Türkiye’de 6,7 milyon hektarlık ekim alanıyla birinci sırada bulunan buğday üretimi, iklimsel bir olumsuzluk yaşanmaması halinde 2023’te yakalanan 22 milyon tonun üzerinde bir rekolte tahminleri de yapıyor.

TMO’nun 2023’te üreticiden ton başına kırmızı ve beyaz sert ekmeklik buğdayı 8.250 TL, makarnalık buğdayı 9.000 TL’den almış ayrıca 1.000 TL destek verdi ve yaklaşık 13 milyon tonluk alım yaptı. Kendi depolarının yanı sıra lisanlı depolara da ürün koydu. Yeni sezon öncesi elindeki yüksek stoku eritmek için uluslararası ihaleye çıkan TMO, 11 Mart’ta yaptığı 150 bin tonluk makarnalık buğday ihracatı için gelen 270 ile 300 dolar arasındaki fiyat tekliflerini düşük olduğu gerekçesiyle ihaleyi onaylamadı.

Yaklaşan yeni hasatla birlikte sektör temsilcileri, yüksek girdi maliyetleri ve üretimin azalmaması için buğdayın ton başına fiyatının en düşük 11.500 TL, en yüksek 12.000 TL artı 2 TL destekleme primli fiyat bekliyor. Daha önceki kıtlık yıllarını dengeli yöneten TMO, son 2 yıldır bolluk yıllarını yönetmeye çalışıyor.

Planlı üretim üzerinde çalışılıyor

Diğer yandan, buğdayda oluşacak arz fazlası üretim artışının düşük fiyat krizin yol açabileceği hususu üzerinde de duruluyor. Geçtiğimiz hasat sezonunda mısır üretimindeki maliyet artışları ve 9 milyon tonluk rekolteye rağmen TMO sadece yüzde 5.3’lük artışla 6.000 TL alım fiyatı açıklanmıştı. Düşük fiyatlardan dolayı mısır ekim alanlarında yüzde 25’e varan azalma yaşandığını belirtiliyor.

Temsilcileri, buğday fiyatında yüksek maliyetlere rağmen böyle bir yol izlenmesinden de endişe duyuyor. Temsilciler, planlı üretimin önemine dikkat çekiyor. Daha önce DÜNYA’ya konuşan Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, verimli, kaliteli, sürdürülebilir bir üretim ve kayıtlılığı sağlayacak “planlı üretim” programını eylül 2024’te 81 ilde topyekun hayata geçirmek hedefiyle çalıştıklarını aktarmıştı.

Pandemi sonrası dünyada talep düştü

Son birkaç yıldır buğday üretimi ve iklim ile ilgili ciddi sorunların yaşanmadığına değinen Agrolino Gıda Tarım Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Buttanrı, artan üretimle beraber pandemi sonrası talepte de bir artışın yaşanmadığını aktardı. Büyük ihracatçı ülkeler olan Rusya, Fransa, Kanada, Kazakistan, ABD, Ukrayna ve Almanya'da stok fazlası buğday oluştuğunu bildiren Buttanrı, söz konusu stokların eritilmesi için buğday fiyatları sürekli düştüğünü bildirdi.

Diğer yandan, dünyada ciddi enflasyonun olmasına rağmen, 2024 Mart ayı itibarıyla buğday fiyatlarının 2020 yılı seviyelerine kadar gerilediğine dikkat çeken Buttanrı, "Şikago Tahıl Borsası'nda (CME) 15 Mart 2024'te 5.30 dolar/bushel (takribi 190 dolar/Ton) fiyatlara kadar geriledi.

Eylül 2022'de Rusya'dan ithal edilen 12.5 protein ekmeklik buğdayların tonu 330 dolardan, şu an 210 dolara geriledi. Bu düşüşlerin temel sebebi, COVID öncesi stokların eritilme isteği, dünyadaki ekonomik durgunluk ve beklenen üretim artışı olarak değerlendiriliyor" dedi.

Türkiye fiyatta dünyanın üstünde kalacak

Yakın coğrafyamızda Rusya'nın yıllık 95 milyon ton buğday üretimi ve 50 milyon ton buğday ihracatı ile dünyanın en büyük buğday ihracatçısının yanı sıra fiyatlarda en rekabetçi olduğu ülke konumunda olduğunu vurgulayan Buttanrı, "Girdi maliyetleri, yüksek enerji maliyetleri, icar ücretleri gibi artışların olduğu bir ortamda, şu an Rus ve Ukrayna çiftçisi tarlasında buğdayı 100 ile 130 dolar bandında satıyor. Diğer yandan, 2024'te buğday fiyatlarını diğer emtialar ile beraber iklim ile ilgili nisan mayıs yağışlarının iklim koşulları belirleyici olacak.

Ancak, Türkiye'de ise primler ile beraber buğday fiyatlarının dünya fiyatlarının bir hayli üstünde olacağını düşünüyorum. Olası iklim riskleri ve ekilişlere bakarak 22-23 milyon ton üretim olması halinde ilginç bir sezon olacak. Genel kanı ve güncel iklim koşulların bu şekilde devam etmesi durumunda, temmuz-agustos döneminde Avrupa ve Karadeniz ülkelerindeki hasat baskısı ile az bir miktar fiyatların düşmesi bekleniyor" diye konuştu.

Süveyş Kanalı'ndaki lojistik sıkıntılar fiyatları düşürdü

Dünyada beklenen yüksek devir stoklarına ilaveten, birçok üretici ülkede yaklaşan hasat tonajının yüksek olacağı beklentisi ve alıcı ülkelerde bulunan ithalat stoku nedeniyle fazla bir alım stresinin olmaması fiyatların düşmesinde önemli olduğunu kaydeden Doruk Un Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su Gürsel Erbap, ayrıca Süveyş Kanalı'nda yaşanan lojistik sıkıntılardan dolayı diğer destinasyonlara çevrilen yüklerin fiyatların da daha düşük verildiğini söyledi.

Borsalarda işlem gören buğday emtia fiyatları da ileriye dönük fiyatlamalarda savaş riski ve hasada kadar gelişmesi beklenen olumlu hava şartları nedeniyle baskı altında

olduğunu belirten Erbap, “Hasada kadar fiyatların bu seviyelerde seyredeceğini, hasatta navlun fiyatlarında petrol ve lojistik şartlar sebebiyle bir yükseliş olmazsa gevşeme olasılığı var.

Ancak sonbahardan itibaren hava şartlarının da etkisi ile fiyatların yükselmeye başlaması mümkün. Şu anda yayınlanan raporlara göre dünya buğday ve buğday ürünleri tüketiminde, halihazırda savaş bölgelerinde yaşanan düşüklüklere rağmen, toplam 803 milyon tonluk rekora yakın bir tonaj bekleniyor” dedi.

En az 11 bin 500 TL fiyat bekleniyor

Son yedi yılın en düşük kapanış stokları olmasına rağmen, talep düşüklüğünün fiyatların gerilemesinin ana nedeni olduğunu kaydeden Taban Gıda CEO’su Hasan Hacıhaliloğlu, yine en büyük ithalatçı ülkelerden Mısır, Türkiye ve İran gibi ülkelerin hasat zamanlarının yaklaşmasının etkili olduğunu vurguladı.

Türkiye’nin elindeki stok ve en büyük ihracatçı olan Rusya’nın elindeki ciddi stokun fiyatların aşağı yönlü seyretmesine neden olduğunu belirten Hacıhaliloğlu, “TMO’yu zor bir dönem bekliyor. Girdi maliyetlerinin bu denli artış gösterdiği bir dönemde (işçilik, mazot, gübre ve icar) dünya fiyatları geri sayıyor. Ekiliş alanlarının azalmaması için en az 11.500 TL gibi bir alım fiyatı bekleniyor. Ancak dünya fiyatlarının çok üzerinde kalma olasılığımız da çok fazla. Dünya fiyatlarında yatay bir seyir devam edecek.

Finansmana ulaşım kolaylaşır ve maliyeti düşerse, ülkelerin stok yapma isteği artacak. Buna bağlı olarak fiyatlarda yukarı yönlü harekete geçebilir. Ciddi bir stok fazlası durumun söz konusu olduğunu düşünmüyorum. Ancak ülkemizde böyle bir durum oluşabilir. TMO’nun un ihracatı yapan firmaları destekleyerek, bu durumun sıkıntıya düşmesini engelleyecektir” diye konuştu.

Cevdet Yılmaz: Mayıs'a kadar yıllık enflasyonda ciddi bir gerileme beklemiyoruz

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz yerel seçimlerde makro politikaların değişmeyeceğini belirterek, "Mayıs ayına kadar yıllık enflasyonda ciddi bir gerileme beklemiyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Ankara Sanayi Odası'nın 'ASO 60'ıncı Kuruluş Yılı Ödülleri' töreninde konuştu. Yılmaz dünya genelinde manşet enflasyonun düşmeye başladığını, çekirdek enflasyonun ise halen nispeten yüksek seyrettiğini belirterek merkez bankalarının sıkı para politikası iygiladığını belirtti.

Covid-19 salgını ve Rusya-Ukrayna savaşının ardından küresel ekonomide toparlanmanın yavaş ve düzensiz de olsa sürdüğünü belirten Yılmaz, "Küresel büyümedeki zayıf seyir devam ederken, jeopolitik riskler fiyatların oynaklığını ve risklerini artırıyor. Bununla birlikte dünya genelinde manşet enflasyonun düşmeye başladığını, çekirdek enflasyonun ise halen nispeten yüksek seyrettiğini görüyoruz. Önde gelen Merkez Bankaları enflasyonu düşürmek için sıkı para politikası uygulamayı sürdürüyor. İmalat sanayi özellikle gelişmiş ülkelerde görece zayıf durumdayken, hizmetler sektörünün son dönemde hafif de olsa toparlanma içinde olduğunu görüyoruz. Böyle bir küresel iklimde geçtiğimiz yıldan bu yana ekonomimizde belirsizliği azaltıcı, tüm sektörlerin önünü daha net görebileceği politikaları hayata geçiriyoruz. Ekonominin düşmanı belirsizlik. Belirsizliği ne kadar

azaltırsanız, öngörülebilirliği arttırırsanız ekonomiye de o derece güç vermiş olursunuz” diye konuştu.

Orta Vadeli Program ve Kalkınma Planı ile birlikte politika belirsizliklerinin de ortadan kalktığını vurgulayan Yılmaz, “Gerek para politikası, gerek maliye politikası, gerek yapısal reformlar konusunda oldukça detaylı bir yol haritasını toplumumuzla paylaştık. Bizzat Cumhurbaşkanımız, Orta Vadeli Program'ı paylaştı. Dolayısıyla siyasi belirsizliklerin ve politika belirsizliklerinin minimum düzeye indiği bir ortamda, öngörülebilirliğin sağlandığı bir ortamda politikalarımızı hayata geçiriyoruz. Bunun da üç ayağı var biliyorsunuz; para politikası, maliye politikası ve yapısal reformlar. Her üç sütunu da birbiriyle ilişkilendirerek güçlü bir ekiple ve koordinasyon içinde hayata geçiriyoruz” ifadelerini kullandı.

Yerel seçimler makro politikaların değişme ihtimali olan seçimler değil

Yerel seçimler vesilesiyle bazı tartışmalar yaşandığını gördüklerini aktaran Yılmaz, “Bunların hiçbir zemine sahip olmadığını bir kez daha buradan ifade etmek isterim. Yerel seçimler makro politikaların değişme ihtimali olan seçimler değil. Yerel seçimler, yerel seçimlerdir. Genel seçimlerle Meclis belirlenir, hükümet belirlenir. Ulusal düzeyde politikalar belirlenir. Yerel seçimler ise ilimizin, şehrimizin yönetimiyle yerel hizmetlerle ilgili seçimlerdir. Dolayısıyla bu yerel seçim vesilesiyle makro politikalarımız konusunda yapılan tartışmaların hiçbir zemine sahip olmadığını, spekülatif birtakım söylemlerden ibaret olduğunu ifade etmek isterim” dedi.

Türkiye ekonomisi olarak yüzde 4,5 büyümeyi sağladık

Enflasyonla mücadelede mali disiplinin sağlanması, büyümenin dengelenmesi, cari açığın azaltılması ve rezervlerin güçlendirilmesi için çalıştıklarını söyleyen Yılmaz, “Eş zamanlı bir şekilde bütün bu alanlarda çaba sarf ediyoruz. Dünya ekonomisi geçtiğimiz yıl 2023’de yüzde 3 civarında büyürken, Türkiye ekonomisi olarak yüzde 4,5 büyümeyi sağladık. Biliyorsunuz dünya ekonomisi tarihsel ortalamalarının altında yüzde 3.6 civarında son 20 yıl ortalaması, dünya büyümesi geçen yıl yüzde 3 civarında gerçekleşti. Dolayısıyla dünya ticareti ve ekonomisi tarihsel ortalamaların altında. Bizim ise son 20 yıl büyüme oranımız, ortalama yıllık büyüme oranımız 5.4. Biz de tarihsel ortalamamızın bir miktarı altında 4.5 olarak gerçekleşti büyümemiz. Ama dünyayla mukayese ettiğimizde yine dünyanın bir buçuk puan daha üstünde bir büyüme hızını hayata geçirmiş olduk. Orta Vadeli Program'da öngördüğümüz büyümenin de bir miktar üstünde bir büyümeyle 2023 yılını kapatmış olduk” ifadelerini kullandı.

Yılmaz, sanayi yatırımlarının güçlü bir şekilde yoluna devam ettiğini, büyümenin kompozisyonunda yatırımların önemli bir noktaya doğru hareket ettiğini gösterdiğini kaydetti.

'Enflasyonda gittiğimiz yol doğru'

"Enflasyon temel meselemiz. Burada mücadeleyi uzun ve orta vadeli bir perspektifle kararlılıkla sürdürmemiz gerekiyor" diyen Yılmaz, "Dünyada da böyle, bizde de böyle. Bize özgü bir şey değil. Bütün dünyada enflasyonla mücadele belli bir zaman alan bir mücadele. Burada kararlılık göstermemiz, sabırla doğru politika, ısrarla ve sabırla takip etmemiz önemli. Doğrultuyu görmemiz önemli. Gündelik değişimler olabilir. Dünyada bir haber çıkar, bir hadise olur, Türkiye'de konjonktürel, günlük haftalık gelişmeler olabilir. Bunları bir kenara koyarak söylüyorum. Esas mesele politika çerçevemiz ve doğrultunuzdur. Bunun sizi nereye götürdüğü; doğru bir yola girmişseniz er veya geç hedefinize ulaşırsınız. Bir hafta erken olur, üç gün geç olur ama hedefinize ulaşırsınız. Dolayısıyla politika çerçevemiz ve gittiğimiz yolun önemli olduğunu ifade etmek istiyorum" açıklamalarında bulundu.

Mayısa kadar yıllık enflasyonda ciddi bir gerileme beklemiyoruz

Enflasyonla mücadelede aylık sonuçlar almaya başladıklarını söyleyen Yılmaz, "Ocak ve şubat biraz beklentilerin üstünde geldi. Çeşitli sebeplerle burada vakit açısından detayına girmek istemiyorum. Ama giderek ivme kaybediyor, kaybedecek. Martla birlikte bunu daha da göreceğiz inşallah. Mayıs ayına kadar yıllık enflasyonda ciddi bir gerileme beklemiyoruz. Mayıstan sonra yaz aylarında haziran enflasyon rakamlarını aldığımızda, ki haziranın rakamı çıkıyor biliyorsunuz. Ama hazirandan başlayarak fiilen yıllık bazda enflasyondaki belirgin düşüşleri de göreceğiz. Yılın ikinci yarısında bu düşüşleri göreceğiz. 2025 yılı için Orta Vadeli Program'da öngördüğümüz yüzde 15'ler civarında bir enflasyon. 2026 için ise tek haneli enflasyona yeniden dönüşü öngörüyoruz. Buna göre bütün planımızı, programı yapmış durumdayız" dedi.

Yılmaz, cari açığa bir gerilemenin olduğunu, cari açığın 2023 ortalarında 60 milyar dolarlara kadar çıktığını ifade etti.

"Türkiye'de sürdürülebilir kalkınmanın önündeki en büyük engellerden biri cari açıktır"

Cari açığın yıl sonunda 45 milyara gerilediğini belirten Yılmaz, "Ocak ayında 37,5 milyar dolara kadar cari açığın düştüğünü görüyoruz. Yıllıklandırılmış, geriye doğru 12 aylık cari açıktan bahsediyorum. Şubat ayı verileri de geldi ama daha cari açık hesabı çıkmadı. Şubat ayındaki verilerden ön bir değerlendirme yapacak olursak daha da düşeceğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Muhtemelen 32, 33 milyar dolarlara falan düşecek cari açığımız. Bu da çok sevindirici. Türkiye'de sürdürülebilir kalkınmanın önündeki en büyük engellerden biri cari açıktır. Sürdürülebilir kalkınma açısından cari açığı belli bir seviyeye çekmek durumundayız. son derece olumlu bir gelişim trendi içinde olduğumuzu söyleyebilirim. Baktığımızda mayıs ayından ocak ayına 22.6 milyar dolar bir düşüş var cari açıktaki. Bu iyileşmenin özellikle son dönemde

ihracatçımızı destekleyen, ithalatı azaltıcı politikalarımızın ve dış ticareti dengelemeye dönük politikalarımızın burada etkili olduğunu söyleyebiliriz" diye konuştu.

“Kadınların eğitimi arttıkça mesleki eğitimi arttı. Daha fazla kadın istihdamı göreceğiz”

Her gittiği yerde iş dünyasıyla buluştuğunu ve sorunları bildiğini söyleyen Yılmaz, “En önde gelen sorunlardan biri vasıflı ve birçok bölgemizde de vasıflı olmayan iş gücü bulmada zorluklar sanayicimizin dile getirdiği. Bunun üzerine hep birlikte gerçekten kafa yormalıyız, çalışmalıyız. Ekonomi Koordinasyon Kurulunda da bu konuları tartışıyoruz. Bir özel çalışma grubu da oluşturduk. Mesleki eğitim konusunda ciddi çalışmalar yürütüyoruz. Sizin de önemli işler yaptığınızı biliyorum bu konuda. İş gücü piyasamızla eğitim sistemimiz arasındaki örtüşmeyi arttırmamız gerekiyor. Kadınların eğitimi arttıkça, mesleki eğitimi arttı. Daha fazla kadın istihdamı göreceğiz. Bu iş gücü açığının kapanmasında ve girişimciliğin artmasında önemli bir katkıda bulunacak diye de inanıyorum” diye konuştu.

Sanayi istihdamında gençlerin üretken alanlara, sanayiye ve tarıma daha fazla yönlendirilmesi gerektiğinin altını çizen Yılmaz, “Bu alanların prestijini de katkılarını da arttırıcı bir yaklaşım içinde olmamız gerekir. Gençler daha çok başka alanlara yöneliyorlar. Ama sanayiye ve tarıma gençlerin daha fazla ilgisini cezbetmek durumundayız” dedi.

Yılmaz, Türkiye’nin bankacılık sisteminin sağlam bir yapıya sahip olduğunu sözlerine ekleyerek, sermaye yeterlilik oranlarının yasal gerekliliklerin çok üzerinde olduğunu söyledi. Yılmaz, bütçe açığının milli gelire oranının 6,4 olarak öngörüldüğünü ancak 5,2 şeklinde gerçekleştiğini dile getirdi. 5,2 olarak gerçekleşen cari açığın 3,7’sinin depremle bağlantılı harcamalar olduğuna değinen Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, bütçe açığının deprem harcamaları hariç yüzde 1,6 civarında olduğuna dikkati çekti.

Risk primlerinin düştüğünün altını çizen Yılmaz, “İşte cari açığın düşmesi, bütçe açığının beklenenden daha düşük olması, kurdaki olumlu gelişmeler. Bütün bu risk unsurlarındaki olumlu gelişmeler kredi risk primlerimize yansımış durumda. CDS dediğimiz ülke risk primi geçen yılın ortalarında 700 civarındaydı. Bugün geldiğimiz noktada 300’ler civarında seyrediyor. Kredi derecelendirme kuruluşlarının da giderek ülkemizin yatırım notunu yükselttiğini görüyoruz. En FİTCH’in kararı oldu. Programımızı uyguladıkça, sonuçları almaya devam ettikçe bu notların daha da artacağından ve ülkede risk primlerimizin daha da aşağılara geleceğinden hiçbir şüphemiz yok” dedi.

“Trilyon dolarlık ekonomiler ligine girmiş olduk”

Yılmaz, geçen yıl 13 bin 110 doları bulan kişi başına düşen milli geliri 2026'da sonunda 15 bin dolara ulaştırmayı hedeflediklerini belirterek, "İlk defa geçen yıl trilyon dolarlık bir ekonomi olduk. Artık trilyon dolarlık ekonomiler ligine girmiş olduk. Bu 15 bin dolara doğru giden süreçte de yüksek gelirli ülkeler ligine dahil olmuş olacağız. Ekonomide de eşikler önemli. Eşitleri aşmak bazen zordur zaman alır ama o eşiği bir defa aştıktan sonra daha rahat bir şekilde yol alırsınız, mesafe alırsınız. Türkiye bu kritik eşiği kamusuyla, özel sektörüyle bir millet olarak güçlü bir devlet olarak aşacaktır. Bundan da hiçbir şüphemiz yok. Cumhurbaşkanımızın yüksek sahiplenmesiyle öncülük ettiği programımızı sabırla, ısrarla, kararlılıkla uygulamaya devam edeceğiz" değerlendirmesinde bulundu.

Şirketler döviz kredisine yoğun talep gösteriyor

Ticari kredilere getirilen sınırlama ve TL'nin reel olarak değer kazanacağına yönelik beklentiler, daha düşük maliyetli yabancı para kredi hacminde hızlı artışa yol açtı.

Şebnem TURHAN

TL ticari kredi faizlerinde artış ve bankalara getirilen büyüme sınırı yükselen döviz kurlarına rağmen şirketlerin döviz kredisine talebini patlattı. Kur etkisinden arındırılmış hesaplamalara göre son yıllarda neredeyse yüzde 50 daralan döviz kredileri yüzde 21 büyüme hızına ulaştı. Kamu bankalarında hız yüzde 52'ye geldi.

Yerel seçime doğru yurtiçinde artan yoğun döviz talebi ve kurlardaki yükseliş önemli bir gündem maddesi olmaya devam ederken şirketlerin değişen kredi talepleri kur riskinden endişeli olmadıklarını ortaya koyuyor. TL ticari kredi faizleri yüzde 60'ın üzerinde seyrederken ve bankalara kredi büyümesi kısıtlamaları getirilmişken yükselen döviz kuru hareketlerine rağmen şirketler ibreyi döviz kredilerine çevirdi. Son yıllarda sert daralan döviz kredileri 2024 ile birlikte ivmelendi ve son haftalarda geçen yılın aynı dönemine göre kur etkisinden arındırılmış büyümesi yüzde 21'e ulaştı. Kamu bankalarında ise döviz kredilerinde büyüme yüzde 52'ye dayandı.

Yabancı para kredi büyüme sınırı yok

Merkez Bankası haftalık verilerine göre ortalama TL ticari kredi faizi yüzde 55,76 seviyesinde. Ama hem şirketlerin hem de bankacılık sektörü kaynaklarının verdiği

bilgiye göre ticari kredi faizleri yüzde 60- 70 arası değişiyor ve ayrıca şirketlere limit sınırlaması da bulunuyor. Merkez Bankası TL cinsi ticari kredi büyümesinde de sınır uyguluyor bankacılık sektörüne. Bu sınır geçen haftalarda daha da sıkılaştırıldı ve aylık yüzde 2,5 olarak uygulanan TL ticari kredi büyüme hızı yüzde 2'ye düşürüldü. Merkez Bankası'nın bankacılık sektörüne yönelik olarak yabancı para kredi büyümesine ilişkin ise bir makroihtiyati önlem bulunmuyor.

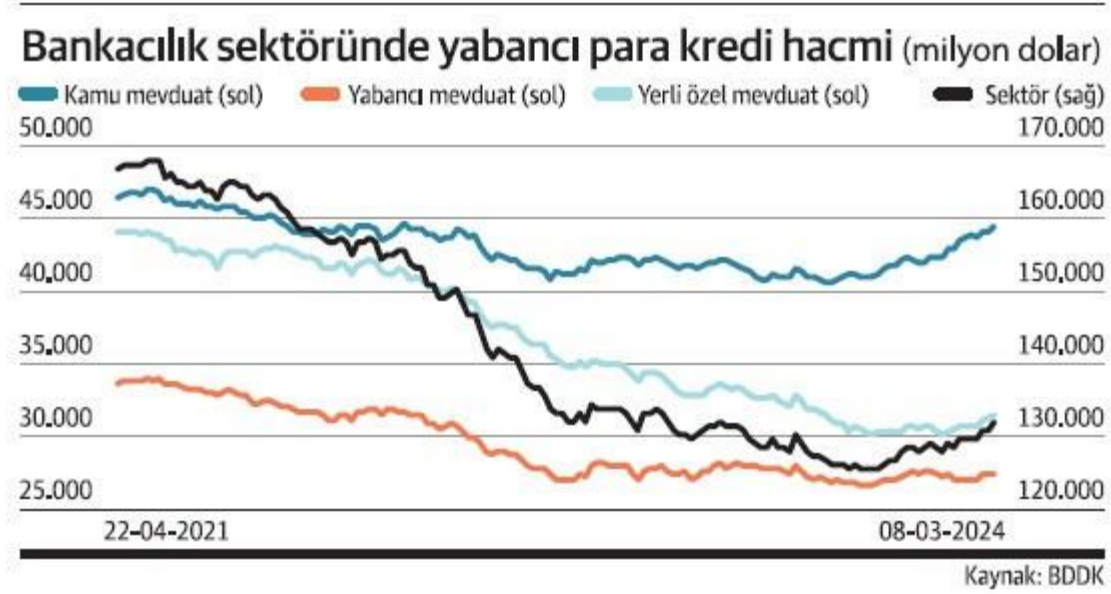
Döviz kurları ise yerel seçimlere gün sayarken şubat ortasından bu yana hızla yükselişini sürdürüyor. Dolar/TL 32.3, Euro/TL ise 35.2 seviyesinde. Geçen yılsonundan bu yana dolar/TL yüzde 9,6, Euro/ TL ise yüzde 7,52 yükseliş gösterdi. Mart ayıyla birlikte döviz kurlarındaki hareketin ivmesi de arttı. Bu hareketin en büyük nedeni ise her seçim sonrası dövizde hareket bekleyen yurtiçi yerleşik özellikle de gerçek kişilerin yoğun döviz talebi oldu. Merkez Bankası rezervleri de bu yoğun talep nedeniyle erime yaşıyor. Döviz kredisinin faizleri Euro cinsi krediler için yüzde 7,35, dolar cinsi döviz kredileri içinse yüzde 8,7 seviyesinde Merkez Bankası verilerine göre ortalamada. Ancak bankacılık sektörü kaynakları son haftalarda Euro cinsi kredilerde yüzde 5-6 faizle yoğun bir kullandırımın söz konusu olduğuna da işaret etti.

Kamu bankalarında büyüme yüzde 52

Orca Marco Finansal Danışmanlık Kurucusu ve Stratejist Evren Kırıkoğlu'nun kur etkisinden arındırılmış olarak yaptığı hesaplamaya göre döviz cinsi ticari kredilerde geçen yılın aynı dönemine göre büyüme yüzde 21 seviyesinde. Tüm ticari kredilerde aynı dönemde büyüme yüzde 37 iken TL cinsi ticari kredilerde ise büyüme yüzde 38. Döviz kredilerinin büyümesinin yüzde 50'ye varan küçülmelerin ardından yaşandığını vurgulayan Kırıkoğlu, bu artışta kamu bankalarının ise başı çektiğine işaret etti. Kırıkoğlu, kamu bankalarında döviz kredilerindeki büyümenin yüzde 52 olduğunu vurgularken özel bankalarda yüzde 14 daralmanın sürdüğünü ancak yüksek seviyeli daralmaların sonuna gelindiğini vurguladı.

Ana para kur riskini sınırlı görüyorlar

Kırıkoğlu, döviz kredilerinde son yıllarda ciddi daralma olduğunu hatırlatarak, o seviyelerden bir anda artmaya başlayarak böylesi güçlü büyümelere geçildiğini dile getirdi. TL ticari kredi faizlerinin ve döviz kurlarının yükselmesine rağmen şirketlerin döviz kredisini makul bulmalarını Kırıkoğlu şöyle yorumladı: "Döviz kredisini makul bulup bu denli talep göstermeleri kurların TL ticari kredi faizi kadar artmayacağını düşüncülerinden kaynaklanıyor. TL ticari kredi faizi yüzde 40 artsa, yüzde 10 ile bile döviz kredisini kullandığını düşünelim döviz kurlarının yüzde 30 artmayacağını hesaplıyor demektir. Kurun kredi faizleri kadar artmayacağı beklentisi talebe ciddi şekilde yansıyor. Ana para kur riskini sınırlı görüyorlar." Kırıkoğlu, "Kamu bankalarının kullandırması devletin şirketlere bu krediyi kullanın demesidir. Hiçbir devlet şirketlerine sistemik bir risk yaratmaz" dedi.

Yılsonuna göre 3.4 milyar dolarlık artış

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu verilerine göre 8 Mart ile biten hafta itibarıyla toplamda 131 milyar 995 milyon dolar seviyesinde. Kamu mevduat bankalarında döviz kredi stoku 44 milyar 582 milyon dolar, yabancı mevduat bankalarında 27 milyar 728 milyon dolar, yerli özel mevduat bankalarında ise 31 milyar 623 milyon dolara geldi. Geçen yıl sonunda toplam döviz cinsi ticari kredi stoku 128 milyar 571 milyon dolar seviyesindeydi. Böylece geçen yıl sonuna göre toplam döviz cinsi ticari kredi 3 milyar 381 milyon dolar arttı. Kamu mevduat bankalarında aynı dönemde artış 2 milyar 130 milyon dolar, yerli özel mevduat bankalarında 1 milyar 78 milyon dolar iken yabancı mevduat bankalarında sadece 117 milyon dolar oldu.

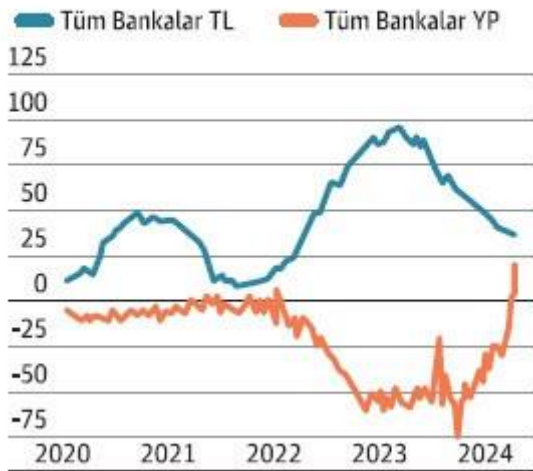
Reel sektörün kur endişesi yok, endişe bireylerde

Orca Marco Finansal Danışmanlık Kurucusu ve Stratejist Evren Kırıkoğlu, kur artacak endişesinin tamamen bireylerde olduğuna işaret ederek bunun da seçimler öncesinde tetiklendiğini dile getirdi. Kırıkoğlu, "Merkez Bankası rezervlerindeki bozulmaya hem sistemden çıkışlar hem de pozisyon transferlerdeki bozulmaya baktığımızda tamamına yakını bireyler kaynaklı görünüyor. Son 4-5 haftada bu talep hızlandı. Son 4-5 haftada ne oldu da bireyler karamsarlığa kapılıp döviz talep etmeye başladı? Bence bu öncelikle her seçim öncesi algıda bozulup risk azaltma tavrı, ki seçim sonucu görelim pozisyonu Türkiye'de iyi yıllarda bile olur, ikincisi sosyal medyada kötümserlikten beslenen, prim yapanlardan kaynaklandı. Bundan sonra ne olacağı boş spekülasyonlara değil enflasyona bağlı. Enflasyonda üst üste iki kere daha sapma olursa Merkez Bankası faiz artırmak zorunda kalabilir ciddi şekilde. Kur tarafında kötümser değilim. İşler kötüye gitse de Merkez Bankası faiz artıracak ve kur yine kontrolden çıkmayacak. Bu kötümserlikler ise sıkışmanın maliyetinin artmasını, enflasyonla mücadelenin ve çözümün ertelenmesi ve daha uzun süre yüksek faiz ile yaşamamız sonucunu doğuruyor" dedi.

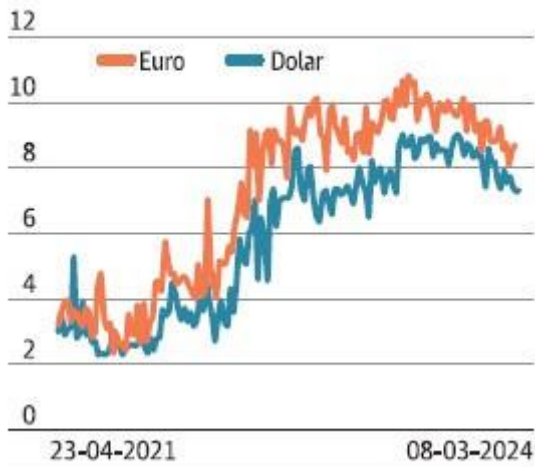
Döviz kredisi kullanma koşulları var

Tüm bunlar finansman ihtiyacı olan şirketleri de döviz kredilerine yöneltti. Ancak döviz kredisi kullanımı için de bazı sınırlamalar bulunuyor. 15 milyon dolar ve üzerinde kredi bakiyesi olan şirketler döviz gelirine sahip olup olmadıklarına bakılmaksızın serbestçe döviz kredisi kullanabiliyor. Kamu kurum ve kuruluşları, bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring ve finansman şirketleri döviz kredisi alabiliyor. Son üç mali yılda döviz geliri olmayan şirketler ise belgeleriyle şartıyla muhtemel döviz gelirleri toplamını aşmayacak şekilde döviz kredisi hakkından yararlanabiliyor.

Ticari Krediler (%)

YP ticari kredi faizleri (%)

Kaynak: TCMB

Ticari Krediler YP (%)

Bakan Bolat: Bu yıl ülkeye 377 milyar dolar döviz kazandırmayı hedefliyoruz

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, bu yıl 267 milyar dolarlık mal, 110 milyar dolarlık hizmet ihracatıyla ülkeye 377 milyar dolar döviz kazandırmayı hedeflediklerini söyledi.

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, İzmir temasları kapsamında İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü'n ziyaret etti. Organize sanayi bölgelerinin (OSB), ülkenin sanayileşme atağında çok büyük önem taşıdığını belirten Bolat, kümelenme projeleriyle gelişen organize sanayi bölgesi yatırımlarının büyük bir ilerleme sağladığını kaydetti.

OSB sayısını 190 civarından 348'i Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nda, 34' de Tarım ve Orman Bakanlığı'nda olmak üzere 382'ye çıkardıklarını anlatan Bolat, buraların üretime, ihracata büyük katkı verdiğini dile getirdi.

Bakanlık olarak ihracatın artması iin çok sayıda faaliyet yaptıklarını kaydeden Bolat, şöyle konuştu: "Geen yılı rekor bir ihracat rakamıyla 256 milyar dolar mal ihracatı olarak kapamıştık. 100 milyar dolar hizmet ihracatı olarak kapamıştık. Bu sene inşallah hedefimiz 267 milyar dolar mal, 110 milyar dolar hizmet ihracatı şeklinde ülkemize 377 milyar dolar döviz kazandırmak. Bu noktada Ticaret Bakanlığı olarak gerek ihracat destek modllerimiz gerekse Merkez Bankamızın kaynakları üzerinden ihracatılarımıza reeskont kredileri, Eximbank'ın kredi ve sigorta sistemleri ve bakanlık olarak btemizden yaptığımız destek programlarıyla tüm ihracatılarımıza yardımcı olmaya gayret ediyoruz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Suriye'de yarım kalan işimizi mutlaka tamamlayacağız

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Irak hududumuzun güvenliğini bu yaz itibarıyla komple garanti altına alacak, Suriye'de yarım kalan işimizi de mutlaka tamamlayacağız." dedi.

Erdoğan, 4. Kolordu Komutanlığı'ndaki iftarda askerlerle bir araya geldi.

Buradaki konuşmasında askerlerle beraber olmaktan büyük memnuniyet duyduğunu dile getiren Erdoğan, devletin bekası ve milletin güvenliği için canı pahasına görev yapan askerlere başarılar diledi.

Erdoğan, şöyle devam etti: "Bugün Çanakkale Deniz Zaferimizin 109'uncu yıl dönümünü idrak ediyoruz. Sabah ilk olarak Çanakkale'de aziz şehitlerimizi ziyaret ettik. Dünyanın en modern ordularına karşı 'Çanakkale geçilmez' dedirten o büyük kahramanları rahmetle, tazimle yad ettik. Çanakkale Savaşları ile birlikte İstiklal Harbimizde, Kıbrıs Barış Harekatında, terörle mücadelede, 15 Temmuz'da vatani için, bayrağı için, hürriyeti için, onuru için toprağa düşen şehitlerimize de bu vesileyle Allah'tan rahmet niyaz ediyorum. Burada şu hususun altını çizmek istiyorum, Çanakkale sadece bizler için bir deniz zaferi değil. Bir milletin küllerinden yeniden doğuşunu müjdeleyen direniş ruhudur. Çanakkale, bir iman okyanusudur ve o iman okyanusunda 20'nci Yüzyılın Haçlı Ordusu Çanakkale'ye gömülmüştür. Çanakkale,

tarihin en büyük deniz zaferlerinden birisi olduğu kadar, aynı zamanda parçalanmak istenen bir devletin, yok edilmek istenen bir milletin yeniden ayağa kalktığı, imanını ve inancını tazelediği büyük bir kıyamdır."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Çanakkale Deniz Zaferi'nin, geçen sene 100'üncü yılı gururla kutlanan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni doğuran ana, büyüten beşik olduğuna işaret ederek, "Milletçe hep beraber Çanakkale ruhuna ne kadar sıkı sahip çıkarsak, geleceğimize o derece güvenle bakacağımıza inanıyorum." dedi.

"Şehadet şuurunun zayıflamasına izin veremeyiz"

Kahraman Mehmetçiklerin yanı sıra istikbalin güvencesi olan gençlerin de şehitlik ve şehadet bilincine sahip olmasının çok önemli olduğunu vurgulayan Erdoğan, şunları ifade etti:

"Asker millet olarak nam salmış, bu vasfıyla dünyada temayüz etmiş bir milletin mensupları olarak, bizi biz yapan temel değerlerden şehadet şuurunun zayıflamasına asla izin veremeyiz. Her karışında bir aslanın yattığı vatan topraklarını başka türlü muhafaza etmemiz mümkün olmaz. Bu gerçeğe yakın tarihimizde defalarca şahitlik ettik. Kıbrıs Türkleri daha bundan yarım asır önce soykırımın eşiğinden döndü. 1974 Barış Harekatında ülkemizin dört bir köşesinden subayı, astsubayı, eriyle tam 498 Mehmedimiz şehit oldu. Tüm baskılara rağmen, şayet Türkiye'nin müdahalesi olmasaydı, bugün ne Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olurdu ne de Kıbrıs Türkleri kalırdı. Hatta belki de güneye yüklenmiş olsaydık, bugünün bir evladı olarak söylüyorum, artık güney-kuzey diye bir şey kalmaz, tamamen Kıbrıs bizim olurdu."

Erdoğan, 40 yıllık bölücü terörle mücadelede vatan topraklarının müdafaası için henüz hayatlarının baharında binlerce şehidin verildiğini anımsatarak, son olarak 15 Temmuz'da 253 vatandaşın istiklal ve istikballeri uğrunda kahramanca toprağa düştüğünü kaydetti.

DEAŞ'ından DHKP-C'sine kadar envaiçeşit terör örgütlerinin eylemlerinde ve sınır ötesi operasyonlarda vatan uğrunda hiç düşünmeden canlarını feda edenlerin olduğunu hatırlatan Erdoğan, "Yani 1071'den beri hem bu toprakları vatan yapmak hem de ebedi ve ezeli vatanımız olarak muhafaza etmek için can verdik, kanımızı döktük, mücadele ettik ve bedel ödedik. İnşallah bundan sonra da aynı azim ve kararlılıkla vatanımıza, ezanımıza, bayrağımıza sahip çıkmayı sürdüreceğiz." diye konuştu.

"İkinci uçak gemisini yapma kararlılığımız var"

"Sevgili Mehmetçiklerimiz, şu gerçeği asla unutmamalıyız. Kimsesizlerin kimsesi olan Türkiye Cumhuriyeti var olduğu, köklerine sahip çıktığı, mazluma kol kanat gerdiği müddetçe emin olun bize yönelik saldırıların da ardı arkası hiç kesilmeyecektir." ifadelerini kullanan Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bizler, millet olarak ilayı kelimetullah davamızı yücelttiğimiz sürece, bizi bu topraklardan kazıma planları hiçbir zaman son bulmayacak. Şehit kanlarıyla sulanmış kendi öz yurdumuzda hür, başı dik, onurlu ve huzurlu bir şekilde yaşamak istiyorsak, oyunları bozmaya, hain emelleri kursaklarda bırakmaya devam etmekten başka çaremiz yoktur. Bu bakımdan güçlü bir orduya sahip olmak bizim için tercihten öte bir mecburiyettir. Biz, caydırıcılığını her zaman en üst seviyede tutması gereken bir ülkeyiz, bir milletiz, bir ordumuz. Türk Milleti olarak bizi hasımlarımıza karşı ancak kendi bileğimiz, kendi kuvvetimiz, kendi geliştirdiğimiz imkan ve kabiliyetlerimiz koruyabilir. 20 sene önce biz yüzde 20'lerdeydik ama şimdi yüzde 80'lerdeyiz. Yüzde 20 yerli milliye sahipken, şimdi hamdolsun yüzde 80 yerli milli olarak silahımıza, araç gereç, mühimmatımıza sahibiz. Ve bunlarla da asla yetinmiyoruz. Bunu çok daha ilerilere taşımak zorundayız."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin uçak gemisi yaptığını hatırlatarak, "Ne diyoruz? Yetmez. Şimdi ikinci uçak gemisini, daha da büyüğünü yapma kararlılığımız var. Paşam bu işin başında, Deniz Kuvvetleri Komutanımız ekibiyle şu anda çalışıyorlar. Şu anda arayışlarımızı da devam ettiriyoruz. İnsansız uçaklarımız ortada. Tek koldan çalışmıyoruz." diye konuştu.

"Cevabımız oralara yaptığımız operasyonlardır"

Denizin altında da insansız denizaltıları yapmanın gayreti içerisinde olduklarını dile getiren Erdoğan, "İnşallah bunu da başaracağız, bu işi de halledeceğiz. Yani elin oğlu yapar da biz niye yapmayalım? Biz niye yapamayalım? Bizde bu kabiliyet, beyin var. Evelallah bunları da başaracağız." ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti:

"İş başa düştüğünde, ne üyesi olduğumuz ittifakların ne de görevi küresel barışı korumak olan uluslararası yapıların hiçbir işe yaramadığını yakın dönemdeki acı tecrübelerden biliyoruz. Biz, işte bunun için sürekli yerli ve milli savunma sanayi diyor, her alanda tam bağımsız Türkiye için çalışıyoruz. Onun için dikkat ederseniz, birçok yerde konuşmalarımızda artık kendi göbeğimizi kendimiz keseceğiz dedik ve kestik. Bunu Cudi'de yaptık, Gabar'da yaptık, Tendürek'te yaptık, Bestler Deresi'nde yaptık. Yaptık da yaptık. Bundan sonra da yapacağız. Sınır ötesi de yapacağız. Yani 'sınır ötesi, ne işiniz var orada' diyenlere karşı, kimler olduğunu biliyorsunuz, cevabımız oralara yaptığımız operasyonlardır. Biz işte bunun için güçlü Türkiye, güçlü ordu diyor, milletimizin birliğinin ve kardeşliğinin en büyük dayanağı olduğunu ifade ediyoruz."

"Çalışırsan senin de oluyor"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, kahraman ordunun vatan müdafaası görevini en güzel şekilde yerine getirmesi için hiçbir fedakarlıktan kaçınmadıklarını vurguladı.

Yirmi, otuz sene öncesinde Türkiye'nin toplu iğne yapamayacak durumda olduğuna dikkati çeken Erdoğan, şunları söyledi:

"Komutanlarım da o süreçleri gayet iyi bilir. Amerika'sı, Batı'sı bize normal tabanca vermiyordu. Kesti attı. Biz sizinle müttefikiz. Vermiyordu ama şimdi onlara biz yerli tabanca satıyoruz. Onlar sıraya giriyor. İş bu noktaya geldi. Eğer çalışırsan senin de olur ama çalışmazsan onların kapısında kul köle olursun. Artık bunları aştık. Şimdi biz de tabancanın yanında orta menzilli tüfeklerimizin daniskasını üretiyoruz. Bunda da sıraya giriyorlar. Hele hele şimdi mühimmatta çok çok öndeyiz. 155'liklerde sıraya girenler var, isteyenler var. Onlar sıraya giriyor, istiyorlar, biz de yetiştiremiyoruz. Ama bu noktaya geldik. Çalışırsan senin de oluyor."

Kuzey Irak'a yapılacak operasyon

Erdoğan, eli kanlı terör örgütlerine karşı yürüttükleri zorlu mücadelenin başarıya ulaşması için askerlere her türlü desteği verdiklerini, vereceklerini dile getirdi.

Bir süredir sabırla uyguladıkları terörü kaynağında kurutma stratejilerinin müspet neticelerini sınırlar içinde ve dışında görmeye başladıklarına işaret eden Erdoğan, şöyle devam etti:

"Silahlı insansız hava araçlarımızla, kendi ürettiğimiz mühimmatlarla, yerli milli silahlarımızla nerede bir terörist varsa buluyor ve başını kopartıyoruz. Operasyonlarımız neticesinde, artık can çekişen, iyice köşeye sıkışan ve bitme noktasına gelen bu kiralık katil sürülerinin yeniden palazlanmasına, milletimizin başına tekrar bela olmasına kesinlikle izin vermeyeceğiz. Kimin projesi olduğuna bakmadan güney sınırlarımızın ötesinde bir teröristan kurulmasına müsaade etmeyeceğiz. Irak hududumuzun güvenliğini bu yaz itibarıyla komple garanti altına alacak, Suriye'de yarım kalan işimizi de mutlaka tamamlayacağız. Amacımız, evlatlarımıza terörün karanlık gölgesinden tamamen kurtulmuş, yolu da bahtı da aydınlık bir Türkiye teslim etmektir.

Bölgemizde terörün olmadığı bir iklimi tesis etmeyi sadece şehitlerimize değil aynı zamanda gelecek nesillere yönelik bir borç olarak görüyoruz. Rabb'im yar ve yardımcımız olsun. Askerlik mesleğini seçerek bu kutlu yola yöneldiğiniz için sizleri tebrik ediyorum. Bir cennet bahçesine girercesine toprağa giren aziz şehitlerimizi şu mübarek ramazan akşamında rahmetle yad ediyor, gazilerimize sağlıklı ve huzurlu bir ömür diliyorum. Şahsım, ailem, tüm milletim adına hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum."

Sosyal yardım alanların sayısı açıklandı

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, Türkiye'de sosyal yardım alanların sayısını açıkladı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, yaptığı yazılı açıklamada, Bakanlığın sosyal yardımlar konusundaki bakış açısına ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Sosyal yardım programlarının yürütülmesinde iki temel unsurun bulunduğunu belirten Göktaş, özellikle 3294 ve 2022 sayılı kanunlar kapsamında sosyal yardım yararlanıcısı olabilmek için ihtiyaç sahibi olmanın temel, ancak yeterli şart olmadığını hatırlattı.

Kimler sosyal yardımlardan faydalaniyor

Bakan Göktaş, vatandaşların sosyal yardım programlarından yararlanabilmesi için ihtiyaç halinin yanı sıra hanelerinde çocuk veya engelli bulunması, 65 yaş üstü olma, kadınlar için eşlerinin vefat etmiş olması, muhtaç asker yakını olma veya kronik bir hastalığın bulunması gibi ilave dezavantajlılık durumunun gerektiğini anımsattı.

Yaptıkları çalışmalarla sosyal yardımların kapsayıcılığını artırarak ihtiyaç sahibi olmanın yanı sıra ilave bir dezavantajı olmaması nedeniyle düzenli sosyal yardım alamayanları da yalnızca gelir kriteri üzerinden sosyal yardım sistemine dahil ettiklerini ve Türkiye Aile Destek Programı'nı hayata geçirdiklerini vurgulayan Göktaş, şunları kaydetti:

"2002 yılında 4 farklı sosyal yardım programı yürütülürken, bu rakamı 50'nin üzerine çıkarttık. Sosyal yardım kalemlerinin çeşitlenmesiyle bu yardımlara ulaşan vatandaşlarımızın sayısı artmaktadır. Ayrıca sosyal yardımlardan faydalananların büyük bir kısmı çalışamayacak durumda olan çocuk, engelli ve yaşlı gibi kişilerden oluşmaktadır.

4,9 milyon kişi sosyal yardım alıyor

Kimseyi geride bırakmama anlayışımızı sosyal yardımlar konusunda da kararlı bir şekilde sürdürüyoruz. Halihazırda ihtiyaç sahibi hanelerimize düzenli bir şekilde sosyal yardımlarımızı ulaştırırken sel, deprem, yangın gibi afetlerde mağdur olan vatandaşlarımıza durumlarına bakılmaksızın ilk andan itibaren desteğimizi sunuyoruz. Bu kapsamda yaptığımız tek seferlik yardımlar dahil, sosyal yardımların farklı kalemlerinden 4,9 milyon hanemizi yararlandırdık. Sosyal yardımlara ulaşan hane rakamlarına afet dönemlerinde tek seferlik yardımdan yararlanan aileler de dahildir."

Yardım yapılanların sayısı arttı

Göktaş, son yıllarda sosyal yardımlar hakkındaki farkındalık düzeyinin arttığına da dikkati çekerek, sosyal güvencesi olanlara da yardım hakkı verdiklerini aktardı.

Hayata geçirdikleri sosyal yardım programlarıyla daha önce kapsam dışı olan ihtiyaç sahiplerine de destek verme imkanı sağladıklarını belirten Göktaş, "Sosyal yardımlara ulaşan vatandaşlarımızın sayısı böylelikle artmış oldu. Tüm bu çalışmalarını sosyal devlet olmanın gereği olarak görüyor, pek çok ülkeye model olacak uygulamalar geliştiriyoruz. Sosyal yardımlara ve sosyal hizmetlere ilişkin mevcut çalışmalarımızı geliştirmeye devam edeceğiz." ifadesini kullandı.

Başvurudan ödemeye kadar tüm sosyal yardım süreçlerinin elektronik ortamda şeffaf biçimde yürütüldüğünü vurgulayan Göktaş, Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi ile Türkiye'deki sosyal yardım uygulamalarının, büyük bir gelişim gösterdiğini dile getirdi.

Yardıma ulaşım süresi kısaldı

Bakan Göktaş, sosyal yardımlardaki hedefleme performansının yükseltilerek sosyal yardımların hizmet sunumunun iyileştirildiğini, yardıma ulaşma süreçlerinin kolaylaştırıldığını ve böylelikle 30 gün süren başvuru süresinin dakikalara indirildiğini belirtti.

Sosyal yardım faydalanıcısı hanelerin sosyoekonomik hayatın içerisinde daha fazla yer alabilmesi için istihdam desteği de sağladıklarını altını çizen Göktaş, 2010'dan itibaren çalışabilir durumda olan sosyal yardım faydalanıcılarını İŞKUR'a yönlendirerek, istihdama kazandırmaya çalıştıklarını ifade etti.

Et fiyatları 2-3 yıl daha cep yakacak

Ali Ekber YILDIRIM

19 Mart 2024 Salı

Tüm, Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD) Yönetim Kurulu Başkanı Sencer Solakoğlu ve yönetim kurulu üyeleri, Et ve Süt Kurumu (ESK) Genel Müdürü Mustafa Kayhan ile görüşerek hayvancılıkta güncel gelişmeleri konuştu. Özellikle et ithalatı ve et fiyatlarının seyri üzerinde durulan toplantıda bundan sonra et fiyatlarının enflasyon oranında artmaya devam edeceği, en iyi şartlarda 2-3 yıl içinde arz talebin dengeleneceği belirtilerek o zamana kadar et fiyatının cep yakmaya devam edeceği ifade edildi.

TÜSEDAD konuya ilişkin olarak “Et ithalatı ve et fiyatlarının bu yılki seyir beklentisi” başlığıyla yayınladığı açıklama aynen şöyle (sadece ara başlıkları ben yazdım):

“Geçtiğimiz hafta ESK Genel Müdürü Sayın Mustafa Kayhan Bey ile TÜSEDAD yönetimi olarak yaklaşık 2 saatlik bir görüşme gerçekleştirdik. Üretici temsilcisi olarak aklımızdaki soruları kendisine yönelttik ve aldığımız cevapların özetini siz üreticilerimiz ile paylaşıyoruz.

Pahalılığın özünde üretim azalması var

Kesim fiyatları yükselecek diye besiciler hayvanlarını ellerinde tutuyorlar. Sosyal medya paylaşımları bu konuda çok etkili. Bu paylaşımlar her zaman vardı ancak aynı zamanda kırsalda bulunan küçük işletmelerin sayısı ciddi anlamda azalmasına karşın büyüklerin pazarda toplamdaki payı artmış. Bu fiyat konusunda bir kısır döngü oluşturuyor. Tabii pahalılığın özünde piyasada üretimin azalmış olması yatıyor.

Doğu’dan et alırken bugün Doğu’ya et gönderiyoruz

2015 yılında körüklenen kontrolsüz hayvan ithalatı, içeride üreticinin zarar etmesine sebep verdi ve kırsaldaki üretim rekabet edemeyince yerli üretici üretimden çıktı. Gelinek noktada küçük aile işletmeleri azaldı ve bu insanlar bir daha üretime geri dönmek istemiyorlar.

Bunun bir ispatı; 2009 yılında dahi, doğu illerimizden batıya et gönderilirken şimdi doğuda üretim o denli azaldı ki gelinen noktada doğu illerimize et yolluyoruz.

O yıllardan beri TÜSEDAD, sürekli bu tehlikeye parmak basmış bir örgüt olarak hep siyasi algılandı. Ancak zaman bizim ne demek istediğimizi ispatladı. Ülkemiz için verilen hatalı ithalat kararlarının ne denli büyük bir tehdit olduğuna bugün hep beraber tanıklık ediyoruz.

Krizin asıl nedeni süt fiyatlarının baskılanması

Süt fiyatları burada kilit rol oynuyor. Süt fiyatlarının gıda enflasyonunu kontrol amacı ile baskılanmasının sonucudur bugün yaşadığımız et krizi. Şimdi kriz yönetimi yapıyoruz ve ESK bu anlamda doğru hamleler yapıyor.

Öncelikle; ESK'nın 4 doların altında bir fiyata aldığı hayvanı, piyasada 6 dolara satıyor olmasının nedenlerinin doğru algılanması gerekli. Şöyle ki, ithalatın iç piyasadaki üreticileri mağdur etmemesi çok önemli. İthal hayvanı cazip kılmak yerine yerli hayvan alımını teşvik eden bir fiyatlandırma yapıldı. Bunu çok yerinde bulduğumuzu belirtmek isteriz.

İthal besi danasında kilo başına 6 dolar fiyat değişebilir

Sayın genel müdür "İçeride maliyeti düşüremediğimiz için dışarıdan aldığımız hayvanın fiyatını iç piyasa bedeline yaklaştırmamız gerekiyor" dedi ve devam etti. "İç piyasa fiyatı arttığı zaman bu kilogram başına 6 dolar fiyatı da arttırılacak. Bu sabit bir fiyat değil".

Özetle, iç piyasada üretimin teşvik edilip açığın dışarıdan karşılanmasına gayret ediliyor.

İthalat lobilerinin ESK üzerinde yoğun baskısı var

ESK üzerinde büyük baskı var! İthalat lobileri özel şirketlerin bu ithalatı yapmaları için mücadele içindeler. Sebebi büyük rant. Ancak, ESK kendisi ithalatı devam ettirmek için mücadele verdi ve büyük oranda başardı.

Besilik dana ithalatında 240 bin baş için anlaşma yapıldı

Yaşanan gecikmeler spekülasyona sebep verdi. Ancak, Brezilya ile 70 bin, Uruguay ile 170 binlik anlaşmalar yapıldı. Önümüzdeki ay Brezilya ile 2.Etap anlaşması yapılacak. Alımların hepsi toptan yapılmıyor, etap etap yapılmaya devam ediliyor.

Kalkan her geminin taşıdığı hayvan miktarına göre sıradaki üreticilere mesaj yollanıyor. Gemi yükleme sonrası üreticiye parasını yatırması için bilgi gidiyor.

Özetle; anlık olarak Mayıs sonuna kadar hedeflenen 600 bin başın 150 bini teslim edilmiş olacak. Kalanı yılsonuna kadar tamamlanacak deniyor.

İthalat Nisan sonu hızlanacak

ESK bugüne kadar sürecin uzamasının bir sebebinin ise yapılan anlaşmalar ve karantina süreleri olduğunu beyan ediyor. 21 gün karantina + 20 gün nakliye +15 gün alım süresi. Bu plana göre Nisan 15 ve sonrası 70 binlik transferler başlıyor.

Bu konuda gördüğümüz bir eksiklik ise üreticiye talep edilen miktarın ancak %5 – %10'luk kısmının veriliyor olması. Bu tatmin edici olmamakla birlikte ek lojistik maliyetlere sebep veriyor.

Özet olarak; anaç hayvanların kesilmesi ve dengeleri bozan ithalatların yapılması bizi bugüne getirdi. Yaklaşık 90 milyon nüfusu beslemekle sorumlu olan üreticilerimizin çıkarlarına ters popülist siyasi hamleler yapmanın ne kadar yanlış olduğu bir kere daha ortaya çıktı.

Et fiyatları 2-3 yıl daha can yakmaya devam edecek

Bundan sonra et fiyatları enflasyon oranında artmaya devam eder. Kimse bu denklemin önünde duramaz. En iyi şartlarda 2-3 yıl içinde arz talep dengelenir ve alım gücüne göre daha uygun fiyattan et yeriz. O zamana kadar et cep yakmaya devam eder.

Süt fiyatının, maliyet + refah payı olarak açıklanması şarttır. Maliyet hesabımız web sitemizde her ay yayınlanıyor. Vergi usul kanunu esasları ve işletme ekonomisi doğruları ışığında yaptığımız hesaplar ne eksik ne fazla bir işlem içermemesine rağmen, bazı kesimler tarafından “kasten yüksek gösterilmiş” algısı yaratılmaktadır. Derneğimiz asla böyle bir yanıltıcı bilgiyi kamuoyuna sunmaz.

Türkiye’de üretmenin maliyeti yüksek

Türkiye’de üretim yapmanın maliyeti birçok ülkeden fazladır. Yedirdiğimiz yemlerin yaklaşık %50’si ithaldir. Yanlış süt fiyatları sebebi ile damızlık hayvanlarımız da ithal edilmek zorunda. Bu durumu değiştirmek mümkün, ancak ilim ve fen ışığında adım atmak koşulu ile.

Üreticinin eline geçen süt fiyatı, verimli üretimi teşvik etmeli ve üretim planlaması çerçevesinde yapılmalıdır. Yeni üreticileri yaratmak yerine mevcut üreticilerin ekonomik ölçeğe getirilmesi ve verimliliğin teşvik edilmesi tek çözümdür.

Bu anlamda bakanlığımızın çalışmalarını yakından takip ediyoruz ve planlarının bir an önce uygulamaya geçmesini umuyoruz. Şeffaf ve dürüst paylaşımları için Sayın ESK Genel Müdürü’ne teşekkür ediyoruz.

Faiz artırılmalı demek başka, artırılacak demek başka!

Alaattin AKTAŞ
19 Mart 2024 Salı

Son birkaç gündür karşılaştığım, konuştuğum hemen herkesin Merkez Bankası'nın 21 Mart Perşembe günkü Para Politikası Kurulu toplantısından nasıl bir karar çıkabileceği sorusuna yanıt aradığını görüyorum.

Konuşmanın, sohbetin özeti başlıktaki gibi oluyor:

“Faiz artırılmalı, koşullar bunu gerektiriyor.”

Söylenen bu oluyor ama ekleniyor:

“Faiz artmalı ama artırılır mı, işte o bilinmez.”

0'dan 100'e!

Politika faizinin artırılması konusu biraz otomobiller için kullanılan “0'dan 100'e” benzetmesi gibi oldu.

Daha bir ay önce mart ayında bir faiz artışına gidilmesi neredeyse hiç beklenmiyorken (en azından ben hiç beklemiyordum ve gündeme getirilebileceğini bile sanmıyordum) yabancı bankaların raporları ve açıklamalarıyla konu bir anda 0'dan 100'e benzetmesine dönüştü.

Önce politika faizinin nisanda artırılmasının söz konusu olabileceği dile getirildi, ardından tahminler mart ayına çekildi.

Yabancı istediğini elde etti!

Yabancı bankaların Türkiye'de piyasayı etkileme ve yönlendirmede nasıl bir güce sahip olduklarına bir kez daha tanıklık ettik.

19.03.24

Piyasada ne ocak ayı enflasyonu yüzde 6.70 olarak açıklandığında böylesine bir panik havası hakimdi, ne şubat ayı oranının yüzde 4.53 olarak açıklandığı günlerin hemen ertesinde.

Piyasa yavaş yavaş bir panik havasına sokuldu.

Yani yabancı istediğini elde etti, kendi açısından çok başarılı oldu.

Eksik olmasınlar yurt içindeki çok sayıda isim de yabancıların ekmeğine yağ sürercesine yorum yaptı, yapmaya da devam ediyor. Ağız birliği edilmişçesine Türk parasının çok değerli olduğu, bu yüzden de dövizin hızla artması gerektiği görüşünü ileri sürülüyor. Kur tahminleri havada uçuşuyor da, kim tahminini neye dayandırıyor, o pek belli değil.

Piyasa böyle de ekonomi yönetimi ne yapıyor ki? **“Türkiye’nin rasyonel zemine dönme dışında seçeneği kalmamıştır”** görüşünü dile getirerek görevi devralan Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ve ekonomi yönetimi yavaş yavaş yine o eski zemine doğru kaymaya başladı.

Merkez Bankası sadeleşme uygulamalarından yavaş yavaş uzaklaşmak durumunda kaldı.

Vatandaş çaresiz; bir konuşulanlara bakıyor, bir yapılanlara, sonra gidip elinde avucunda ne varsa döviz ve altın alıyor.

Şimdi seyrediyorlar!

Kabul edelim; yabancılar kamuoyu oluşturmada kendi açılarından çok başarılı oldu; vatandaşın Türk parasından uzaklaşıp döviz ve altına yönelmesini sağladı.

Şimdi yangını çıkarmış kundakçı gibi bir köşeye çekilip itfaiyenin ne yapacağını seyredebilirler.

Öyle de yapıyorlar.

Biliyorlar ki yangının hemen söndürülebilmesi için yapılacaklar sınırlı:

“Merkez Bankası’nın politika faizini artırmak kaçınılmaz.”

Bu yapılmazsa yangın büyüyecek.

Şimdi birkaç itfaiye aracıyla söndürülebilecek yangın için gecikildiği takdirde onlarca araç gerekecek.

Yabancı açısından üç beş raporla bunu sağlamaktan daha büyük başarı olabilir mi?

19.03.24

Karar zamanı; kur mu artsın, faiz mi?

Mevcut koşullar perşembe günü faiz artırımına gidilmesinin iyi olacağını söylüyor. Zaten faiz bu toplantıda artırılmazsa nisan ayı kaçınılmaz gibi.

Bir ay daha bekleyip işlerin iyice rayından çıkmasını göze almaktansa 21 Mart'ta yaraya neşter vurmak daha gerçekçi bir yaklaşım gibi görünüyor.

Burada siyasetçi neyi göze alacak, önemli olan bu:

“Faizin artmasını mı, kurun artmasını mı?”

Döviz tutmak için kısa vadede faizi artırmaktan başka yol görünmüyor. Merkez Bankası döviz satarak piyasayı kontrolünde tutmaya çalışıyor ama satabileceği öyle yüklü döviz de yok ki. Hele hele bunu nisana kadar sürdürebilmek hiç mümkün değil. Bu çerçeveden bakınca perşembe günü bir faiz artışı olasılığı güçlü. Ama artış kararı alındığı takdirde bunun 2.5 puanla sınırlı tutulmasının hiç işe yaramayacağı, artışın 5 puan olması gerektiği dile getiriliyor. Yorumlar ağırlıkla bu yönde.

Seçim öncesi izin çıkar mı?

Peki seçime giderken faiz artırmak iktidar için siyaseten bir kayba yol açar mı? Hiç sanmıyorum.

Çünkü AKP seçmeni için faiz indirmek de önemli ve doğru bir karar, tam aksini yapıp faiz artırmak da!

Tabii ki seçime şunun şurasında on gün kalmışken siyasetçi faizi artırmak istemez ama diğer tarafta dövizin artmasını önleyecekse bundan da kaçınmaz.

Türk halkı için ekonominin iyiye mi, kötüye mi gittiğine ilişkin en önemli gösterge dövizdir çünkü.

Dolayısıyla seçime doğru dövizin artışını birden durdurabilecek, hatta bir miktar da geri çekilmesini sağlayacak bir adım atılması sürpriz olmaz. Ancak şöyle bir gerçek de var; döviz artık öylesine yaygın bir tasarruf aracı haline geldi ki kim bilir belki de dövizdeki artışı durduracak bir adım geniş kitleleri rahatsız edecektir.

Bu da çift paralı bir ekonomi olmanın kaçınılmaz sonucu...

Dış borçta kur riski kaygısı

Naki BAKIR

19 Mart 2024 Salı

Ocak ayı itibarıyla gelecek bir yılda Türkiye'nin kamu ve özel sektörüyle yapması gereken dış borç geri ödemesi 225,4 milyar dolar olarak açıklandı.

Merkez Bankası'nın kurları baskılamak amacıyla sürdürdüğü, ancak rezervlerde erimeye yol açan döviz satışlarına seçimlerin ardından son vermesi ile kurlarda güçlü bir yükseliş dalgası yaşanacağı beklentisi piyasalarda ve ekonomi çevrelerinde giderek geniş kabul görürken, bu olasılık dış borçlar cephesinde kaygıyı büyütüyor.

Ocak 2024 itibarıyla gelecek bir yıl içinde ödenecek dış borç		
	Milyon \$	Pay (%)
KAMU	47.439	21,0
GENEL HÜKÜMET (**)	5.265	2,3
-Merkezi Yönetim	4.783	2,1
-Yerel yönetimler	482	0,2
Kamu bankaları	41.886	18,6
KİT'ler	288	0,1
TCMB	46.103	20,5
ÖZEL SEKTÖR	131.861	58,5
FİNANSAL KURULUŞLAR	61.380	27,2
Bankalar	58.135	25,8
Bankacılık Dışı	3.245	1,4
FİNANSAL OLMAYAN KURULUŞLAR (Reel sektör)	70.481	31,3
TOPLAM	225.403	100,0

*: Orijinal vadesine bakılmaksızın geri ödemesine bir yıl ve daha az kalan dış borçlar.

** : Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen borçlanma senetlerinden (eurobond) kaynaklanan itfalar.

Merkez Bankası'nın dizginleri gevşetmesi ile yeni kur şokları yaşanması olasılığı, Türkiye'nin kamu ve özel sektörüyle bir yıl içinde yapacağı yüklü dış borç geri ödemeleri nedeniyle, tüm kesimler için büyük bir kur riski anlamına geliyor. Dolar/TL kurundaki her 1 liralık artış, gelecek bir yılda yapılacak dış borç geri ödeme yükünü ulusal para cinsinden 225 milyar lira dolayında büyütüyor.

Bir yılda ödenecek 225,4 milyar dolar

Merkez Bankası, orijinal vadesine bakılmaksızın gelecek bir yıl içinde yapılacak dış borç geri ödeme miktarını ocak ayı itibarıyla 225,4

milyar lira olarak açıkladı. Açıklanan verilerde; söz konusu dış geri ödemelerin borçlu

bazında dağılımına bakıldığında; en büyük bölümün 131,9 milyar dolarla özel sektöre ait olduğu görülüyor.

Buna göre Türkiye'nin Ocak 2025'e kadar yapmak zorunda olduğu bu geri ödemenin yüzde 58,5'lik bölümü reel sektör firmaları ve özel banka ve diğer finans kuruluşları ile birlikte özel sektöre ait. Bunun da 58,1 milyar doları özel bankalara, 3,2 milyar doları diğer özel finans kurumlarına; 61,4 milyar doları ise finans dışı özel sektör kuruluşlarına, yani reel sektör firmalarına ait bulunuyor.

Kamunun itfa yükü 47,4 milyar dolar

Gelecek bir yıldaki dış borç servisinin seyri (Milyar \$)				
	Kamu	TCMB	Özel S.	TOPLAM
2013	25,7	2,6	142,3	170,7
2014	27,0	1,4	142,0	170,4
2015	24,9	0,5	138,0	163,3
2016	29,3	0,8	133,2	163,3
2017	29,3	0,7	147,5	177,5
2018	31,7	5,9	137,4	175,0
2019	30,5	8,4	129,3	168,2
2020	41,6	21,4	125,8	188,8
2021	33,6	26,1	112,0	171,6
2022	40,4	32,8	117,0	190,2
2023	46,7	46,4	133,6	226,6
2024 (Ocak)	47,4	46,1	131,9	225,4

Gelecek bir yılda gerçekleştirilecek dış borç geri ödemelerinin beşte birlik bir bölümü de kamu kesimine ait.

Merkezi yönetim, yerel yönetimler, kamu bankaları ve KİT'ler olmak üzere toplam kamu kesimi, bir yıl içinde vadesi gelecek kısa vadeli dış borçlar dolayısıyla 47,4 milyar dolar tutarında itfa gerçekleştirecek.

Bu tutar, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yurt dışında ihraç edilen borçlanma senetlerinden (eurobond)

itfasına bir yıl ve daha kısa vade kalanlar için yapılacak ödemeleri kapsıyor. Yurt içi yerleşik kişilerce satın alınanların dahil olmadığı bu tutarın da 41,1 milyar dolarını kamu bankalarının yapması gereken geri ödeme oluşturuyor. Bu dönemde merkezi yönetim 4,8 milyar dolar, yerel yönetim birimleri 482 milyon, KİT'ler de 288 milyon dolar tutarında bir dış borç servisi gerçekleştirecek.

Merkez Bankası 46,1 milyar ödeyecek

Bir yılda yapılması gereken toplam geri ödeme tutarının 46,1 milyar dolarla yaklaşık beşte biri de Merkez Bankası'na ait bulunuyor. Söz konusu tutar, yurt dışı döviz mevduat hesapları ile diğer merkez bankalarıyla yapılan ikili para takası (swap) anlaşmaları sonucu gerçekleşen mevduat takasları ve yurt dışı bankalarca TCMB nezdinde açılan depo hesapları kapsamında gerçekleştirilecek ödemeleri oluşturuyor. Merkez Bankası'nın dış borcu ve bir yıl içinde yapması gereken geri ödemenin önemli bir bölümü, kurları baskılamak için açıktan satılan ve arka kapı satışları nedeniyle le eriyen döviz rezervlerini ikame için yapılan swap borçlarından kaynaklanıyor.

Swap hariç net döviz rezervi ekside olan Merkez Bankası, diğer ülke bankaları ile belli bir vade için yaptığı swap işlemlerine faiz ödüyor. Swap borçları nedeniyle Merkez Bankası'nın kısa vadede dış borç servisi önceki yıllara göre hızla büyüyerek kamuya ait tutarı yakalamış bulunuyor. Ocak sonu itibarıyla 225,4 milyar dolar olan gelecek bir yıl içinde ödenecek dış borcun karşılığı, Merkez Bankası'nın cuma günü 32,1 liralık döviz alış kuru ile 7 trilyon 235,4 milyar liraya denk geliyor.

Dolar kurunda yaşanan her 1 liralık artış, gelecek bir yıl içinde yapılacak dış borç servisini ulusal para cinsinden 225,4 milyar lira büyütüyor. Kurdaki mutedil artışların devam etmesi durumunda geri ödeme yükünde yol açtığı artışlar tolere edilebilir düzeyde kalırken, "kur şoku" olarak nitelendirilen ani ve enflasyonun çok üzerindeki yükselişler ise kur farkı dolayısıyla bu yükü aşırı büyütebiliyor. Örneğin dolar kurunun bir anda 5 lira artması, geri ödeme yükünde bir anda 1 trilyon liranın üzerinde ilave yük anlamına geliyor.

Özel sektörün yükü azaldı, TCMB'nin arttı

Gelecek bir yıllık dönemlerde yapılacak ülke dış borç servisinin Aralık 2023 sonunda 226,6 milyar dolar olan hacmi, bu yıl ocak ayında 1,2 milyar dolar azalarak 225,4 milyar dolara indi. Aylık bazda kamunun itfa miktarı yaklaşık 700 milyon dolar artarken, Merkez Bankası'nın 300 milyon, özel sektörün itfa miktarı da 1,7 milyar dolar azaldı. Son on yıla bakıldığında ise özel sektörün itfa yükünün azaldığı, buna karşılık kamunun ve özellikle yoğun döviz satışları ve swap anlaşmalarının gerçekleştiği 2020'den bu yana Merkez Bankası'nın itfa yükünün önemli miktarda arttığı gözlemlendi.

Özel sektörün 2013 yılında 142,3 milyar dolar olan gelecek bir yıldaki dış borç servisi 2022 sonunda 117 milyar dolara kadar indikten sonra, 2023 yılında 133,6 milyar, bu yıl ocak sonunda 131,9 milyar dolar oldu. Aynı dönemde kamunun yıllık itfa miktarı 25,7 milyar dolardan 47,4 milyar dolara yükseldi. Merkez Bankası'nın 2018'e kadar 1 milyar doların altında seyreden yıllık itfa yükü ise anılan yıl 5,9 milyar dolara, 2019'da 8,4 milyar dolara çıktı ve izleyen dönemde hızlanan büyüme ile 2020'de 20 milyar doları, 2022'de 30 milyar doları aştı, 2023 ve bu yıl ocak sonu itibarıyla 50 milyar dolara yaklaştı.

Türkiye'nin 2013 sonunda 170,7 milyar dolar olan gelecek bir yıldaki toplam dış borç itfası, 2022 sonunda 190 milyar dolara yükseldi. Mart 2023 itibarıyla ilk kez 200 milyar doları aşan söz konusu hacim, izleyen dönemde büyümesini sürdürerek bu yıl ocak sonunda 225,4 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaştı.

Abdulkadir Selvi

CHP banka dekontlarını sunacak

CHP'nin para kulelerinin arkasından Ekrem İmamoğlu'nun silueti gözükmeye başladı. Çünkü para sayan da taşıyan da getiren de Ekrem İmamoğlu'nun sırdaşları.

“Kafa kopartan” lakabı ile tanınan Fatih Keleş, İmamoğlu şirketlerinin Genel Müdürü Tuncay Yılmaz, İmamoğlu'nun avukatı ve son seçimde milletvekili seçilmesini sağladığı Beylikdüzü eski İlçe Başkanı Turan Taşkın Özer. Bu olayda ismi gündeme gelmedi ama İmamoğlu'nun yakın ekibinden Ertan Yıldız. Ama biri var ki İmamoğlu için çok önemli bir isim.

BİLGİLERİNE BAŞVURULMALI

İl Başkanlığı binasının alımı sırasındaki görevleri nedeniyle Canan Kaftancıoğlu, Kılıçdaroğlu ve Bülent Kuşoğlu'nun da bilgisine başvurulması gerekiyor.

CHP kulislerinden edindiğim bilgi, bina sahibi ile elden para verilmesi şeklinde bir pazarlık yapılmamış. Zaten Siyasi Partiler Yasası'na da aykırı. Kayıp trilyon davasında Erbakan'ın başına gelenleri biliyorsunuz. 2 yıl 4 ay Erbakan hapis cezasına çarptırılmıştı.

BİNA SAHİBİ İFADE VERDİ

Savcılık dün binanın sahibi Ali Rıza Braka'nın ifadesini aldı. Bu paranın nereye ödendiğini anlamak için Braka'nın banka hesaplarının kontrol edilmesi yeterli olur. Sanıyorum mahkeme bunu yapacak. Bu arada savcılık, binanın alınmasıyla ilgili olarak CHP'nin kasasından yapılan ödemeyi sorarsa, banka dekontlarının hazır olduğu söyleniyor. CHP'nin resmi banka hesabından yapılan ödeme ile balya balya sayılan paralar arasında fark çıkarsa, işte o zaman para kulelerinin arkasındakiler korksun.

Temiz siyaset için para kulelerini unutma, unutturma diyorum...

GÖKHAN ZAN OPERASYONUNUN ARKASINDA KİM VAR

CHP'ye dokunan yanıyor. CHP ile mücadeleye girenin başına olmadık işler geliyor. Muharrem İnce, cumhurbaşkanı adayydı. Kılıçdaroğlu'na karşı aday oldu diye Türk siyasi tarihinin en çirkin operasyonuna maruz kaldı. Olmayan görüntülerden şantaj-montaj kasetleri üretildi. Lince tabi tutuldu, sonunda Muharrem İnce gibi dirençli bir siyasetçi dahi pes etmek zorunda kaldı. Muharrem İnce şantaj montaj kasetlerle cumhurbaşkanı adaylığından çektilirildi. İnce'ye bu operasyonu düzenleyenler CHP ile irtibatlı isimler çıktı. Bir kısmı tutuklandı, bir kısmının yargılanması devam ediyor.

Şimdi bunun farklı bir versiyonu Hatay'da yaşanıyor.

GÖKHAN ZAN SİYASETİ

Gökhan Zan olayını kastediyorum. Gökhan Zan siyasette büyük savrulmalar yaşadı. İYİ Parti'de başlayıp, CHP ile pazarlık yapıp, TİP'te devam eden ilkesiz bir profil çizdi. TİP, içine girdiği ilişkiler nedeniyle Gökhan Zan'ı adaylıktan çektiğini açıkladı. Ama seçim takviminde ilan edilen süre geçtiği için bu mümkün değil. Gökhan Zan adaylığının devam ettiğini ilan etti.

Gökhan Zan referans alınacak bir isim değil. Ama silahla tehdit edildiği ve kendisine şantaj yapıldığı iddiasıyla savcılığa suç duyurusunda bulunmuş.

“Turgay K. ile Mihal K. 2-3 hafta önce benim İskenderun'da bulunan ikametime seçim hakkında konuşmak için geldiler. Burada, aramızda konuştuk. Eve geldiklerinde üzerlerinde silahlar vardı. Silahı da bana açıkça gösterdiler ve beni tehdit ettiler. Bana kurgu ses kayıtları hazırladıklarını 5.000.000 TL para vermezsem bunu yayınlayacaklarını, kendilerinin bizzat kurduklarını söyleyerek şantajda bulundular. Kuzeni olan Mihal'in FETÖ-PDY terör örgütüne mensup olduğundan bahisle beni tehdit ettiler. Ayrıca Hatay Büyükşehir Belediye Başkanı Lütfü Savaş'ın Başdanışmanı olan Mehmet Güzel'in de bu işin içerisinde olduğunu, kendilerini onun yönlendirdiğini, onun vasıtası ile geldiklerini söylediler” diyor.

ALGI OPERASYONUNA SOYUNDULAR

Gökhan Zan olayı patlak verince telaşla yayınlara bağlanan bazı gazeteciler, Turgay Kocakaya isimli şahsın AK Parti adına Gökhan Zan'la görüşerek adaylıktan çekilmemesini, bunun karşılığı olarak 3 milyon dolar ve TRT'de spor yorumculuğu teklif ettiğini paylaştılar.

Algı operasyonu böyle yapılıyor işte.

FETÖ'CÜLERİN PAYLAŞIMI

Yurtdışında kaçak yaşayan FETÖ'cü gazeteciler hemen bu iddiayı alıp servis etmeye başladı. FETÖ'cüler algı operasyonuna başlayınca ben Gökhan Zan olayıyla ilgilenmek istedim.

YAYMAN: 'İLGİLENMİYORUZ'

AK Parti Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman'ı aradım. "Şu anda seçim çalışmasındayım. Bu olayla hiçbir şekilde ilgilenmiyoruz. Seçimi kazanmaya odaklandık. Hatay'da seçimi kazanıyoruz. Bu tür kirli işlerin içine girenlerin de hesabını vermesini bekliyoruz" dedi.

ERK ACARER

Ama bir de bakıldı ki, Turgay Kocakaya isimli kişi Lütfü Savaş'ın kazanması için çalışıyormuş. Tuhaf ilişkiler ağına sahip olan firari gazeteci Erk Acarer ise ilginç bir itirafta bulundu. "CHP Belediye Başkan adayı Lütfü Savaş, bundan 3 gün önce bazı araçlarla haber yaptırmak istediğini söyledi. Editoryal bir haber olduğunu, yani bir bedeli olduğunu söyledi. Elbette cevabım net oldu: Sen kimsin? Elinde diğer adaylara ilişkin ses kaydı varmış" dedi.

LÜTFÜ SAVAŞ BU İŞİN NERESİNDE

İş iyice karıştı. Oklar bu kez Lütfü Savaş'a döndü.

Savcılık soruşturmasında her şey ortaya çıkacak. Eğer Gökhan Zan'a FETÖ usulü şantaj-montaj kasetlerle kumpas kurulduysa, yapanlar bedelini ödeyecek. Ne Lütfü Savaş'mış ama. Depremde ortalıkta gözükmedi. Depremde yıkılan binaların birçoğu onun zamanda yapıldı. Depremde yıldönümünde düzenlenen anma törenlerinde Hataylılardan tepki gördü. Buna rağmen CHP'den belediye başkan adayı olmayı başardı. Hem de Özgür Özel'in üç kez değiştirme girişimine rağmen.

HATAY BUNU HAK ETMİYOR

Ben Hatay'ı, gönül insanları olan Hataylıları çok severim. Depremde iki kez gittim. Lütfü Savaş ile Gökhan Zan, Hatay'a en az deprem kadar zarar verdiler. Hatay bu iki isimden kurtulmadığı sürece her gün yeni bir skandalla anılır olacak. Güzel insanların şehri olan Hatay bunu hak etmiyor.

PKK'LILARIN İSTANBUL AŞKI

İstanbul'da CHP ile "kent uzlaşısı" yapan DEM, Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na Meral Danış Beştaş'ı aday gösterdi. Hafta sonu DEM'in İstanbul mitingine katılanlar Meral Danış Beştaş'a oy verse yüzde 8'in altına düşmez. Ama kazın ayağı öyle değil. Meral Hanım, Murat Kurum'a vurup Ekrem İmamoğlu'na çalışıyor.

19.03.24

İSTANBUL PAYLAŞIMI

Bu arada PKK'lılardan İstanbul'da İmamoğlu ile neden ittifak yaptıklarını gösteren paylaşımlar da gelmeye başladı. HDP eski milletvekili Ferhat Encü İstanbul için "Kurdistanbul" diye paylaşımlar yaptı. Şimdiden heyecanlandılar.

Esfender KORKMAZ

Altın ithalatına kota dış açıkları geçici olarak düşürdü

Ticaret Bakanlığı verilerine göre 2023 Ocak-Şubat iki ayda 26,4 milyar dolar olan dış ticaret açığı, bu sene yüzde 49,9 oranında azalarak 13,2 milyar dolara geriledi.

Hazine ve Maliye Bakanı, ilk çeyrek cari açık /GSYH oranının yüzde 3'e gerileyeceğini açıkladı.

Açıklanan Ocak ayı verilerine göre; geçen sene Ocak ayında 68 bin 330 kg olan altın ithalatının bu sene aynı ayda, 11 bin 546 kg'ye gerilemesinin nedeni Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından, kıymetli maden ithalatına kota getirilmesidir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı 22 Eylül 2023'ten itibaren işlenmemiş altın ithalatına kota getirdi. Kota Borsa İstanbul A.Ş.'ye üye olan kıymetli madenler aracı kuruluşları tarafından gerçekleştirilen işlenmemiş altın ithalatı için ve bu kuruluşların ithalat ve borsa işlemleri göz önünde bulundurularak tahsis ediliyor.

İşlenmemiş maden ithalatı, toplam ithalat içinde ara malı ve ham madde ithalatı içinde yer alır. Kesinleşen Ocak ayı verilerine göre, işlenmemiş kıymetli maden ithalatına getirilen kota nedeni ile, Ocak ayında 27 milyar dolar olan ara malı ve ham madde ithalatı, 2024 yılında 19,2 milyar dolara geriledi. Bu nedenle ara malı ve ham madde ithalatının toplam ithalat içindeki payı yüzde 80,3'ten yüzde 73,2 'ye geriledi.

İTHALATIN YAPISI				
	2023		2024	
	MİLYAR D.	PAY	MİLYAR D.	PAY
TOPLAM	3,7	11,0	3,7	14,0
ARAMALI	27,0	80,3	19,2	73,2
TÜKETİM M.	2,9	8,8	3,3	12,8

Dış açıklarda temel sorunlar;

*Türkiye'nin Millî dış ticaret politikası yoktur. En fazla dış ticaret açığı verdiğimiz Çin'den teknoloji ithalatımız çok düşüktür. Siyasi iktidar Çin'den ithal edilen plastik eşya, bisiklet, deri, bavul gibi Türkiye de daha iyisi yapılan malların ithalatına kota uygulamıyor.

*Üretimde kullanılan ithal girdi oranı yüksek, İmalat sanayiinde yüzde 40 ve daha yüksek orandadır. İhracat malı üretiminde ise yüzde 70 ve daha fazla orandadır. Hükûmetin ithal ara malı ve ham maddeyi içeride üretmek gibi bir niyeti veya programı yoktur.

*Dış borçları çevirmek için yüksek faiz veriyoruz. Söz gelimi **Varlık Fonu Dolar Tahvili** beş yıllık yüzde 8,75 ve on yıllık yüzde 10'dur.

Altın ithalatına kota getirilmesi, ithalatı ve dış ticaret açığını kısmen düşürdü ve az ihtimal de olsa yastık altı altınların çıkmasına neden oldu. Buna karşılık;

*Altın ithalatçıları *"Kota yüzünden külçe altının kilo başına fiyatı Türkiye'de uluslararası piyasalardan 3 bin dolar daha yüksek. Bulgaristan'dan, Yunanistan'dan, İran'dan yolcu beraberinde altın getiren, 3 bin dolar kazanıyor. Dövizimiz onlara gidiyor"* diyor.

*Kota getirilmesi kaçak altın ticaretini artırdı.

*İşlenmiş altın ihracatında düşme olacaktır.

Bu durumda cari açığın azalması iyi ve fakat cari açık, GSYH'nın yüzde üçüne düşse bile Türkiye'nin döviz ihtiyacı yüksektir ve döviz riski devam etmektedir.

*Bir yıl içinde ödenmesi gereken dış borç stoku 226,6 milyar dolara yükseldi.

*34 milyar dolar tahmini cari açık bekleniyor.

*Türkiye'nin yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerinin farkı olarak tanımlanan net uluslararası yatırım pozisyonu eksi 285,2 milyar dolardır.

*Yabancı yatırım sermayesi gelmiyor.

***Kur Korumalı Mevduat**'ın tasfiye edilmesi dövize talebi artırıyor.

Bu tablo göz önüne alındığında cari açık oranı GSYH'nın yüzde üçüne inse bile sürdürülemezdir. Kaldı ki ne olursa olsun cari açık kaynak kayıbdır. Neden cari fazla veren bir ülke olamıyoruz?

İbrahim Kahveci

Türkiye'yi İsrail'e karşı Cola boykotu ile uyuttular

Filistinlilere karşı Siyonist soykırımın ilk günlerde şu satırları yazmıştım:

“Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın AK Parti Grup konuşması sonrası bazı dostlar arayıp ‘askeri müdahale’ dahil olasılıkları sorduklarında tek cümle kurdum: “Hiç ama hiç ciddiye almayın, Erdoğan’ın bu konuşması iç siyasete yöneliktir. Türkiye göreceksiniz ciddi adım atmayacaktır. Sadece biraz gaz alındı, o kadar. Sanırsınız kola kutusu ve hamburger ile İsrail’i devirecekler.” 07 Kasım 2023

“Çalışanı Türk, işvereni Türk olan dükkanları ve malları boykot ederek İsrail zulmünü durdurmaya çalışan bir kesim var. Ve o kesim liderlerinden hiçbir şey istemiyorlar. Devlet yaptırımını adına bir adım atılmasını, Netanyahu’nun durdurulması için sözden başka bir eylem daha yapılmasını isteyen var mı? Bunu isteyip de olmadığında kendi liderlerine İsrail için baskı yapan bir gösteri gördünüz mü? Hamburger yemeyerek ve cola-kahve içmeyerek İsrail’in zulmünü durduracağını sanan kesim... Ya da toplumu bu şekilde uyutan kesim. Toplumu gerçeklikten uzaklaştırarak liderin-ülkenin yapması gerekenleri örten kesim... Boykot adı altında işin ciddiyetini yok ederek Halk tepkisini de sokaklardan kafelere taşıdığınızın farkında mısınız? 08 Kasım 2023

“Dünya’nın özellikle gelişmiş ülkelerinde yapılan gösteriler her hafta sonu devam ediyor. Brüksel, Melbourne, Paris... Hatta İsrail’in Hayfa kentinde bile Auditorium Meydanı’nda toplanan göstericiler, araçlarıyla konvoy halinde aynı kentin Qisarya kazasında Netanyahu’nun evinin önünden geçen yola çıkarak gösteriler yaptılar. Neden Türkiye’de her hafta sonu sokaklarımız zalim İsrail aleyhine dolmuyor? İsrail’in ihtiyaçlarını karşılamasında dünyada 3. ülkeyiz.” 13 Kasım 2023

Ve aradan aylar geçti. Yazdıklarımız maalesef doğru çıktı.

Cola-hamburger boykotçuları aslında tam da Siyonist İsrail'in rahat etmesini sağladılar. Türkiye'den İsrail'e gidecek tepkileri çok güzel örttüler. Bunu da Müslüman toplum güzellemesi ile becerdiler.

Önceki gün İbrahim Kiras'ın yazdığı mesele yani: **“Hükümet Müslümanlığı”**

Ne diyordu İbrahim Kiras:

*“Particilikle dini karıştıran, hükümet politikalarını **sıratı müstakim** olarak gören nevzuhur bir İslam anlayışını kastediyorum. Hükümet Müslümanlığı da diyebiliriz. Bu anlayışa göre **“Sizden olan yöneticilere itaat edin”** emri aynı zamanda **“Sizden olanlara toz kondurmayın”** anlamına da geliyor. Mevcut hükümet (bütün hükümetler değil elbette!) her ne yaparsa yapsın eleştirmemek, bilakis destek vermek, çünkü her yaptığında hikmet olduğuna inanmak gerekiyor. Her partinin bir bölüm taraftarında vardır bu duygu aslında. Ama bugünkü iktidar partisinin bir bölüm taraftarında bu duygu din ve iman kavramlarıyla ifade ediliyor. Onun için **“hükümet Müslümanlığı”** veya **“iktidar Müslümanlığı”** diyorum, artık kimse kusura bakmasın!”*

Bu süreçte bir kahramandan daha bahsetmek isterim: Her noktada Metin Cihan çok önemli bilgiler verdi. İsrail'e giden gemileri ve o gemilerin kimlere ait olduklarını tek tek saydı. Sonra İsrail'e satılan bazı ürünleri... Özellikle şu tel örgü satışımız feci bir şeydi.

Çünkü...

İsrail'e Aralık 2023'de ihracatın yüzde 35 arttığını açıkladığımda Ömer Bolat'ın başında bulunduğu Ticaret Bakanlığı “O ihracat aslında Filistinlilere” diye bir argüman sunmuşlardı.

Hatta bir hoca kılıklı herif bizlere şöyle sesleniyordu *“İsrail'e ihracatın arttığını yazdığında ne yaptın sen şimdi. Bu ihanetin hesabını nasıl vereceksin. Allah aşkına yahu, bu kadar mı gavurdan çekiyoruz bir de **yanımızdaki gavurlarla** bunları uğraşıyoruz. O bahsettiklerim var ya; ismini vermeyeceğim şimdi. **Gavur hayranı olanlar; gavurlarla kol kola yürüyenler.**”*

O hoca kılıklı herifin savı da Ticaret Bakanı Ömer Bolat benzeri savunmaydı. İsrail'e değil aslında biz o malları Filistin'e yolluyormuşuz. Sadece gümrük İsrail olduğu için ihracat Filistin yerine İsrail olarak görülüyordu.

Tek soru sormak yeterli: **Tel örgüleri de Filistin'e mi yolluyoruz?**

19.03.24

Ve işin zirvesi...

Gazzeliler için Belediye seçimlerinde oy isteyenler... Kimler mi bunlar? İsrail'i bu soykırımда tepkisiz bırakıp çok rahat soykırımда bulunmasına destek vermiş olanlar.

Ya da BOP eş başkanlığı mı desek?

Hükümet Müslümanlığı meğer sen nelere kadirmişsin... İsrail Türkiye bakımından hiç bu kadar rahat olmuş muydu?

Hele bir sorun kendinize.... Hele bir analiz edin kendinizi... Hükümet Müslümanlığı neymiş bir görün.

Kasım ayından beri yazdıklarımızın tek tek doğru çıkması ne anlama geliyormuş bir bakın... Ve utanmadan Belediye seçimleri için Gazzeliler için oy istemeye devam edin...

Cola-Hamburger boykotçuları ya da Hükümet Müslümanları....